

Agnieszka Plata

Uniwersytet Gdański

plata.agnieszka@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3682-4787

Sprawozdanie

Międzynarodowa Konferencja Prawa Ochrony Dziedzictwa Kultury „Ratyfikacja i Implementacja konwencji UNIDROIT z 1995 roku. Kolekcje Prywatne: Perspektywa Historyczna i Prawna”, Gdańsk, 6–7 czerwca 2019 r.

Międzynarodowa Konferencja Prawa Ochrony Dziedzictwa Kultury została zorganizowana przez Uniwersytet Gdański wspólnie z międzynarodową organizacją rządową UNIDROIT z siedzibą w Rzymie oraz Uniwersytetem Opolskim (Katedra UNESCO Prawa Ochrony Dóbr Kultury).

Tematyka konferencji została podzielona na dwie części, ujęte w tytułach dwóch kolejnych dni obrad. Pierwszy dzień wydarzenia został przeznaczony na omówienie funkcjonowania Konwencji UNIDROIT z 1995 r. o skradzionych lub nielegalnie wywiezionych dobrach kultury. Drugi dzień obrad obejmował wystąpienia dotyczące prywatnych kolekcji oraz rynku sztuki. Poszczególnym zagadnieniom poświęcono dzień i dwie odrębne sesje plenarne. Podczas konferencji wygłoszono łącznie dwadzieścia referatów. Wszystkie wystąpienia prezentowane były w języku angielskim.

Konferencję rozpoczęli prorektor Uniwersytetu Gdańskiego ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą prof. Piotr Stepnowski oraz prof. Kamil Zeidler z Katedry Teorii i Filozofii Państwa i Prawa UG. Po przywitaniu wszystkich gości, otwierając konferencję wskazali najważniejsze problemy badawcze, które mają zostać podjęte, a także podziękowali wszystkim współorganizatorom, partnerom i sponsorom.

Podczas otwierającej sesji plenarnej pierwszego dnia obrad zatytułowanej „Ratification and Implementation of the 1995 UNIDROIT Convention”, prowadzonej przez prof. Wojciecha Kowalskiego (Uniwersytet Śląski w Katowicach), prezentowano referaty, dotyczące ogólnych zagadnień związanych z konwencją UNIDROIT z 1995 r. Marina Schneider (Senior Legal Officer & Treaty Depositary w UNIDROIT) zainicjowała cykl prezentacji wystąpieniem pt. „1995 UNIDROIT Convention”. Prelegentka dokonała analizy stanu ratyfikacji konwencji w skali globalnej oraz skutków, które dotychczas wywołało jej stosowanie. Profesor Manlio Frigo (Università degli Studi di Milano) wygłosił referat pt. „Illicit trafficking v. international circulation of cultural property: role and significance of the 1995 UNIDROIT Convention”. Odnosząc się do dotychczasowych prób definiowania nielegalnego wywozu dóbr kultury, mówca kolejno diagnozował problemy

związane z wywozem ruchomych zabytków, w tym dotyczące restytucji. W kolejnej prezentacji Edouard Planche (UNESCO) przedstawił relacje między konwencją UNESCO z 1970 r. i konwencją UNIDROIT z 1995 r., wskazując, że to ta druga stanowi uzupełnienie oraz *sui generis* protokół dodatkowy do konwencji UNESCO. Doktor Alicja Jagielska-Burduk (Uniwersytet Opolski) zakończyła cykl wystąpień w pierwszej sesji plenarnej referatem pt. „Due diligence: standard setting UNIDROIT legal development”, którego współautorem był prof. Wojciech Szafrński (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu). Pierwszą sesję zamknięto dyskusją.

Drugą sesję plenarną poświęcono ratyfikacji konwencji UNIDROIT z 1995 r. w poszczególnych państwach. Rolę prowadzącego panelu pełnił prof. Marcílio Toscano Franca Filho (University of Paraíba). Sesję otworzył wykład prof. Luisa Javiera Capote Pêreza (Universidad de La Laguna), dotyczący ratyfikacji konwencji w Hiszpanii. Profesor Ren Yatsunami (Kyushu University) poświęcił swój referat problemom ratyfikacji konwencji w Japonii. W dalszym porządku obrad zwrócono uwagę na polski kontekst konwencji o skradzionych lub nielegalnie wywiezionych dobrach kultury. Profesor W. Kowalski wygłosił referat poświęcony polskiej perspektywie. Następnie, kończąc cykl prezentacji tej sesji plenarnej, prof. K. Zeidler w wystąpieniu przygotowanym we współpracy z mgr Julią Stepnowską (Uniwersytet Gdański) dokonał podsumowania problemów polskiej drogi do oczekiwanej ratyfikacji konwencji. Następnie przeprowadzono zamknięcie oficjalnej części pierwszego dnia obrad.

Drugi dzień obrad, poświęcony prywatnym kolekcjom, został otwarty prezentacją M. Schneider pt. „UNIDROIT’s mission in private collections”. Następnie prof. Toshiyuko Kono (Kyushu University, ICOMOS) wygłosił przemówienie na temat pojęcia „kolekcji” w kontekście dziedzictwa kultury, przedstawiając definicje tego terminu oraz formy ochrony. W kolejnym wystąpieniu prof. Elina Moustaira (National and Kapodistrian University of Athens) dokonała komparatystycznej analizy prawnych rozwiązań dotyczących prywatnych kolekcji. Następnie odtworzono prezentację multimedialną przygotowaną przez prof. Piotra Steca (Uniwersytet Opolski) pt. „Collections: private law perspective”. Na kanwie przedstawionych uprzednio zagadnień, prof. W. Kowalski w swoim wystąpieniu, z perspektywy kolekcjonera, przedstawił rozwiązania obowiązujące w polskim porządku prawnym współcześnie oraz historycznie. W kolejnym przemówieniu dr Andrzej Jakubowski (Instytut Nauk Prawnych PAN) omówił zagadnienie kodeksów etyki rynku sztuki. W swoim wystąpieniu prelegent przedstawił ponadto instytucję *Court of Arbitration for Art*. W bogato ilustrowanej prezentacji zamykającej sesję dr Jacek Friedrich (Uniwersytet Gdański, Muzeum Miasta Gdyni) opisywał dobra kultury związane z Bazyliką Konkatedralną Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Gdańsku, pytając, czy mogą być one uznane za kolekcję.

Finalna sesja plenarna, obejmująca komparatystyczne rozważania na temat regulacji prywatnych kolekcji w rozmaitych państwach, została poprowadzona przez dr. A. Jakubowskiego. Profesor Marcílio Toscano Franca Filho w swoim wystąpieniu podjął problematykę unormowania prywatnych kolekcji w prawodawstwie brazylijskim. Wykładowca odniósł się do gwałtownego rozwoju rynku sztuki w Brazylii oraz prawnych ograniczeń co do obrotu poszczególnymi kategoriami dóbr. Profesor Luis

Javier Capote Pérez w kolejnym wystąpieniu sesji o hiszpańskich regulacjach prawnych dotyczących prywatnych kolekcji, przedstawił rozwój prawodawstwa w tym przedmiocie oraz powiązane zagadnienia podatkowe. Doktor Miriam Kellerhals (advokat w Berlinie) wygłosiła komentarz na temat prywatnych kolekcji w prawie niemieckim. Prelegentka omówiła rozwój niemieckiej legislacji w tym zakresie na tle osiągnięć innych krajów europejskich. Kolejny referat, wygłoszony przez Dejana Nikolovskiego (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Macedonii Północnej), dotyczył macedońskiego prawodawstwa w zakresie prywatnych kolekcji. W wykładzie kończącym sesję dr Monika Dreła (Uniwersytet Wrocławski) opisała rozwiązania w przedmiocie prywatnych kolekcji z perspektywy problemów polskiej legislacji. Prezentująca poświęciła szczególną uwagę zakresowi uprawnień kolekcjonerów w świetle polskich przepisów.

Organizatorzy zapowiedzieli kontynuowanie cyklu międzynarodowych konferencji prawa ochrony dziedzictwa kultury oraz wydanie tekstów prelegentów w formie publikacji pokonferencyjnej.

International Conference on Heritage Protection „Ratification and Implementation of the 1995 UNIDROIT Convention & Private Collections: Historical and Legal Perspective”, Gdańsk, June 6–7, 2019 (report)